

gent:

Vrijwillige terugkeer met kinderen

GIDS VOOR OUDERS

3	WAAROM DEZE GIDS?
4	DEEL 1
	RUIMTE VOOR EMOTIES
4	Vertel je kinderen de waarheid
4	Je kinderen beslissen niet mee
5	Vertel over je land
5	Praat over de leuke en gewone dingen
6	Herhaling is belangrijk
6	Maak de terugkeer zo duidelijk mogelijk
7	Knip de band met België niet door
7	Laat ze afscheid nemen
8	Hou de dagelijkse structuur vast
8	Zorg dat je er bent voor hen
9	DEEL 2
	NUTTIGE OPLOSSINGEN
9	Re-integratiesteun
9	Thuisstaal
10	Onderwijs in je thuisland
10	Onderwijs in België
11	Hobby's en vrije tijd
11	Medische attesten
12	Identiteit
12	Contactgegevens
13	CHECKLIST
14	NOTITIES
15	COLOFON

WAAROM DEZE GIDS?

Terugkeren is een belangrijke stap. Ook voor je kinderen. Zij beleven alles op hun eigen manier. Als mama en papa ga je daar zo goed mogelijk mee om. Ook de begeleidende diensten proberen zoveel mogelijk rekening te houden met de kinderen.

Toch zien we niet altijd genoeg aandacht voor de kinderen bij vrijwillige terugkeer. Deze gids wil dat verbeteren. Het 1ste stuk (Ruimte voor emoties) gaat over de gevoelens van je kind. Het 2de deel gaat over de praktische kant van terugkeren.

Er is ook een gids voor begeleiders. Zij helpen ouders en kinderen bij hun terugkeer. Je staat er dus niet alleen voor.

**Terugkeren is
een grote stap.
Ook voor je
kinderen.**

DEEL 1

RUIMTE VOOR EMOTIES

Terugkeren is een grote stap. Ook voor je kinderen. Hoe reageren ze? Wat kunnen ze aan? Dat hangt af van hun leeftijd en ontwikkeling.

Deze tips helpen om je kinderen goed voor te bereiden op de terugkeer. Ze komen uit wetenschappelijk onderzoek.

1 VERTEL JE KINDEREN DE WAARHEID

Zeg niet dat jullie op reis gaan en daarna naar België terug zullen keren. Zeg eerlijk dat je terugkeert. Ook als ze nog jong zijn.

Waarom is liegen of verzwijgen een slecht idee?

- Het is normaal dat je kind boos of verdrietig is. Praten helpt.
- Kinderen kunnen beter omgaan met verdriet dan met het gevoel belogen te zijn.
- Je kinderen vertrouwen je helemaal. Liegen creëert emotionele problemen en zelfs trauma.

2 JE KINDEREN BESLISSEN NIET MEE

Terugkeren of niet? Geef je kinderen niet het gevoel dat ze meebeslissen. Dat legt een (te) grote druk op hen. Zo gaan ze zich schuldig voelen als er problemen ontstaan.

3 VERTEL OVER JE LAND

Wat herinneren ze zich over hun geboorteland? Vraag wat zij nog weten.

Vertel over het dagelijks leven in je land.

- Kom met verhalen over familie, vrienden en kennissen.
- Gebruik bij jonge kinderen ook foto's of tekeningen van je land, stad of dorp. Je vindt ze op internet.
- Toon België en je thuisland op een wereldkaart.

4 PRAAT OVER DE LEUKE EN GEWONE DINGEN

Probeer vooral over de goede kanten van terugkeren te praten. Zelfs al ben je zelf niet blij of ben je bang. Vertel je kinderen geen slechte dingen. Dat maakt hen bang en onzeker. Zeker jonge kinderen nemen de reacties van hun ouders over.

Stel de situatie ook niet mooier voor dan ze is. Vertel gewone dingen over je land. Bijvoorbeeld over het eten, het dagelijks leven of de nieuwe school.

5 **HERHALING IS BELANGRIJK**

Kinderen (en ook volwassenen) nemen niet altijd alle informatie tegelijk op. Het is belangrijk om meer dan 1 gesprek te voeren over de terugkeer.

- Vraag wat je kind nog weet van het vorige gesprek.
- Vraag bijvoorbeeld: 'Weet je nog waar we naartoe gaan? Weet je nog waar we zullen slapen?'

6 **MAAK DE TERUGKEER ZO DUIDELIJK MOGELIJK**

Kinderen hebben nood aan duidelijke en begrijpelijke informatie.

- Zo laat zullen we vertrekken.
- Zo zullen we reizen (bus, trein, vliegtuig..).
- Daar gaan we eten en slapen.

7 KNIP DE BAND MET BELGIË NIET DOOR

Het is goed voor je kinderen om een band met België te houden. Dat helpt hen om het vertrek te verwerken.

- Blijf spreken over België.
- Vraag wat ze graag zouden meenemen uit België als herinnering: tekeningen van vriendjes, een knuffel, foto's ...
- Hou contact met vrienden en kennissen.
- Als je kinderen graag in contact blijven met hun klasgenoten en vrienden, maak dan een lijstje van contacten.
- Laat oudere kinderen contact houden via sociale media.

8 LAAT ZE AFSCHIED NEMEN

Je kinderen moeten met een positief gevoel kunnen terugkijken. Afscheid nemen is daarbij erg belangrijk. Zorg dus dat je kinderen op een rustige manier afscheid kunnen nemen van hun vrienden en klasgenoten. Een goed afscheid is ook belangrijk voor hun vrienden die achterblijven. Zo ervaren kinderen dat ze iets betekenen voor anderen.

- Laat de school op tijd weten dat je vertrekt. Zo is er nog tijd voor een afscheidsmoment.
- Ook de sportclub of de muziekschool kan een afscheid organiseren. Durf het te vragen.

9 HOU DE DAGELIJKSE STRUCTUUR VAST

Emoties kunnen kinderen heel moeilijk maken. Je kinderen voelen zich veilig in een vast dagschema. Let erop dat ze genoeg slapen.

Maak je kind duidelijk dat het terecht kan bij jou. Ook als het verdrietig is.

10 ZORG DAT JE ER BENT VOOR HEN

Geef je kinderen aandacht als ze die nodig hebben. De terugkeer verandert ook hun leven. Maak je kinderen duidelijk dat ze bij jou terecht kunnen met hun vragen en gevoelens.

- Vraag af en toe hoe het met hen gaat als ze zelf niets vertellen.
- Bied ze de ruimte om boos, verdrietig, bang en blij te zijn.
- Vertel ze dat heftige emoties bij het leven horen en weer over zullen gaan.

Stel hen gerust.

- Vertel je kinderen ook dat je zelf én verdrietig én blij bent met de beslissing terug te keren. En dat dat ook mag.
- Je kinderen hoeven zich dan niet flinker voor te doen dan ze zijn. En ze weten dat ze ook met gevoelens van verdriet bij jou terecht kunnen.

Kinderen kunnen wel heel angstig worden als hun ouders erg boos of erg verdrietig zijn. Hou ook daar rekening mee.

DEEL 2

NUTTIGE OPLOSSINGEN

Waarom moet je denken voor de kinderen? Met deze nuttige tips vermijd je problemen. Aan het eind vind je een checklist.

1 RE-INTEGRATIESTEUN

Praat met de terugkeerconsulent

Heb je recht op re-integratiesteun? Vertel tegen je terugkeerconsulent wat je kinderen nodig hebben. Je gezin kan de re-integratiesteun daarvoor gebruiken.

Hebt je geen recht op re-integratiesteun? Bespreek met je terugkeerconsulent of je kinderen kwetsbaar zijn. Als ze de taal niet spreken of ernstige medische problemen hebben, kun je soms toch een minimale ondersteuning krijgen.

2 THUISTAAL

Spreken je kinderen de taal (nog)?

Het is beter als je kinderen de taal van je thuisland of de onderwijstaal spreken en schrijven. Je kunt een deel van de re-integratiesteun gebruiken voor taallessen. Kunnen ze nog lessen volgen in België? Of zoek je al bijscholing in je thuisland? Ook dat kun je in België al regelen.

3 ONDERWIJS IN JE THUISLAND

Zijn ze naar school geweest in je thuisland?

Hebt je daar nog documenten van? Die documenten maken een nieuwe inschrijving makkelijker.

4 ONDERWIJS IN BELGIË

Zijn ze naar school geweest in België?

Verzamel op tijd de nodige documenten. Denk aan rapporten, certificaten en attesten van de school. Laat die al in België vertalen. Vraag je begeleider waar dat kan. In het thuisland zijn vertalingen uit het Nederlands meestal moeilijk en duur. Neem de contactgegevens van de school in België mee. Zo kun je nog andere documenten vragen. Er bestaan geen lijsten per land van alles wat nodig is voor het onderwijs. Maar International Organization for Migration (IOM) of Caritas International kunnen je daarbij helpen.

5 HOBBY'S EN VRIJE TIJD

Hebben ze hobby's in België?

Volgen ze bijvoorbeeld muziekles of zijn ze lid van een sportclub? Kunnen ze dat blijven doen in jouw land? Wat is daarvoor nodig? Of kunnen ze oude hobby's opnieuw doen in je thuisland? Wat is daarvoor nodig? Probeer dat al te regelen vanuit België.

6 MEDISCHE ATTESTEN

Hebben ze medische problemen?

Zul je die ook in je thuisland moeten opvolgen? Bij ernstige medische problemen kan je gezin extra re-integratiesteun krijgen.

- Hebt je medische attesten van problemen? Vraag die voor je vertrekt aan de dokter.
- Neem mee:
  - het boekje van Kind & Gezin/ Office de la Naissance et de l'enfance
  - vaccinatie-attesten
  - andere belangrijke medische documenten zoals resultaten van medische onderzoeken.
- Is het nodig om documenten te laten vertalen? Vraag het aan je begeleider.

7 IDENTITEIT

Heb je alle identiteitsdocumenten van je kinderen?

Vergeet deze documenten niet te verzamelen

- geboortecertificaten
- identiteitskaarten
- paspoorten

Neem ook kopieën van de *laissez passers*. Ook dat zijn identiteitsdocumenten. De overheid in je thuisland houdt het origineel vaak bij.

8 CONTACTGEGEVENS

Hebt je nog vragen? Neem in België al contact op met deze organisaties en hun lokale partners.

Caritas International

Liefdadigheidstraat 43
1210 Brussel
02 229 35 86
reintegration@caritasint.be

IOM

Rue Montoyer 40
1000 Brussel
02 287 70 00
iombrussels@iom.int

CHECKLIST

Check deze lijst.

TAALKENNIS

- gesproken
- geschreven

SCHOOL

- in het thuisland
- in België: attesten en diploma's + vertaling

HOBBY'S

- mogelijkheden in je land

GEZONDHEID

- medische attesten + vertaling
- boekje Kind en Gezin/Office de la Naissance et de l'Enfance
- vaccinatie-attesten
- resultaten van onderzoeken en andere belangrijke dingen

IDENTITEIT

- geboortecertificaat
- identiteitskaart
- paspoort
- kopie van *laissez passer*

LIJST MET CONTACTGEGEVENS

- van vrienden en kennissen in België, foto's en andere herinneringen

**Wat moet je nog
regelen in België?
Een checklist helpt
je om niets te
vergeten.**

NOTITIES

Een lijst van vrienden en kennissen in België kan de overgang makkelijker maken. Ook voor de kinderen.

A series of horizontal dotted lines for taking notes, spanning the width of the page below the header.

COLOFON

REDACTIE

Katrien Van Gelder

CONCEPT

Katrien Van Gelder & Jo Cools

FOTO'S

Team Asiel en Vluchtelingen,
Shutterstock, Unsplash

TEKSTREVISIE EN OPMAAK

Dienst Communicatie Stad Gent

DATUM VAN UITGIFTE

december 2022

MET MEDEWERKING VAN

Fedasil, Caritas International
en IOM

KEER JE TERUG NAAR JE THUISLAND MET JE KINDEREN?

Terugkeren is een belangrijke stap. Ook voor je kinderen. Zij beleven alles op hun eigen manier. Als mama of papa ga je daar zo goed mogelijk mee om.

Deze gids helpt je om je kinderen goed voor te bereiden. Het 1ste stuk gaat over gevoelens van kinderen. In het 2de deel staan nuttige tips voor de voorbereiding.

In dezelfde reeks verscheen ook de [Gids voor begeleiders](#). Download beide gidsen op <https://stad.gent/vertrekuitbelgie>

[Bestellen of vragen?](#)

Team Asiel en Vluchtelingen
09 267 85 00
vrijwilligeterugkeer@stad.gent

[De tekst is ook beschikbaar in het Frans, Engels, Arabisch en Russisch.](#)